

TYFLOPEDAGOGIKA

Zestawienie bibliograficzne
opracowanie:
Lidia Soszyńska
nauczyciel bibliotekarz
Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej
we Wrocławiu

Zestawienie bibliograficzne

---

w wyborze za lata 1997-2016

Tematyczne zestawienie bibliograficzne opracowano w oparciu o źródła wiedzy i informacji dostępne w zasobach Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu. Zestawienie zawiera opisy bibliograficzne artykułów z czasopism i książek oraz fragmentów książek.

Spis treści:

Artykuły z wydawnictw ciągłych	2
Wydawnictwa zwarte	6
Rozdziały z wydawnictw zwartych	11

Artykuły z wydawnictw ciągłych

1. Adaptacja pomocy tyfloglottodydaktycznych w szkołach integracyjnych.[Cz.1] / Kornelia Czerwińska // Szkoła Specjalna . - 2007, nr 3, s. 163-174.
Rola i znaczenie edukacji integracyjnej uczniów niepełnosprawnych wzrokowo. Warunki powodzenia integracji uczniów z dysfunkcją wzroku. Wyniki badań w zakresie dostępności odpowiednio przygotowanych materiałów i środków dydaktycznych.
2. Adaptacja pomocy tyfloglottodydaktycznych w szkołach integracyjnych. [Cz.2] / Kornelia Czerwińska // Szkoła Specjalna . - 2007, nr 4, s. 243-251.
Dotyczy nauki języków obcych w szkołach językowych osób z niepełnosprawnością językową.
3. Bezwzrokowe odczytywanie druku - implementacja narzędzia RoboBraille na polski grunt /Marlena Kilian, Emilia Śmiechowska-Petrovski // Niepełnosprawność i Rehabilitacja . - 2015, nr 2, s. [156]-173.
Możliwości wsparcia osób niewidomych i niedowidzących przy odczytywaniu tekstów drukowanych za pomocą syntezy mowy, skanerów, drukarek czarnodrukowych, notatników, monitorów i drukarek braillofskich. Trudności w dostępie do nowoczesnych technologii. Serwis RoboBraille w Polsce na podstawie badań.
4. Braille - nowy język obcy /Emil Skarzyński // Niepełnosprawność i Rehabilitacja . - 2009, nr 3, s. [52]-55.
Pismo dla niewidomych.

5. Dzieje kształcenia niewidomych na ziemiach polskich i perspektywy rozwoju współczesnej tyflopedagogiki /Jadwiga Kuczyńska-Kwapisz // Roczniki Pedagogiki Specjalnej . - T. 8: 1997 , s. 43-57, bibliogr.
Historia kształcenia dzieci niewidomych.
6. Edukacja włączająca uczniów z dysfunkcją wzroku w Polsce : wdrażanie zobowiązań i analiza wątków zaniedbanych /Marzena Dycht // Niepełnosprawność i Rehabilitacja . - 2015, nr 2, s. [34]-49.
Pomimo wzrostu popularności szkół integracyjnych wśród uczniów niepełnosprawni uczniowie z dysfunkcjami wzroku nadal wybierają placówki dla nich dedykowane. Trudności integracyjne uczniów niewidzących lub słabowidzących.
7. Książka niewidomego - od pisma wypukłego do postaci elektronicznej /Małgorzata Czerwińska // Roczniki Biblioteczne . - R. 47 (2003), s. [121]-140.
Czytelnictwo osób niewidomych.
8. Kwalifikacje z zakresu pedagogiki specjalnej /Michał Łyszczarz // Przedszkole : miesięcznik dyrektora . - 2016, nr 11, s. 38-[41].
Oligofrenopedagog. Tyflopedagog. Surdopedagog. Nauczyciel wspomagający. Przygotowanie w zakresie pedagogiki specjalnej. Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną.
9. Media w tyfloglottodydaktyce : doniesienia z badań w projekcie "Per linquas mundi ad laborem" /Kornelia Czerwińska // Szkoła Specjalna . - 2007, nr 5, s. 323-332.
Rola mediów w edukacji językowej osób z niepełnosprawnością wzrokową. Efektywność pomocy tyfloglottodydaktycznych.
10. Możliwości i ograniczenia ucznia niewidomego w nauce języka obcego : mity i fakty /Małgorzata Jedynak // Języki Obce w Szkole . - 2011, nr 2, s. 71-75.
Wyrównywanie szans edukacyjnych przez ucznia niewidomego i niedowidzącego przez zastosowanie Europejskiego Portfolio Językowego dla Niewidomych i Niedowidzących. Przedstawienie własnych obserwacji autorki artykułu w związku ze współpracą z uczniami niewidomymi i zrewidowanie mitów na temat funkcjonowania tych uczniów podczas zajęć językowych.
11. Muzykoterapeutyczne wspomaganie rozwoju dziecka z niepełnosprawnością wzrokową /Paweł Cylulko // Wychowanie na Co Dzień . - 2014, nr 4, s. 34-37.
Muzykoterapia dziecka niewidomego.
12. Muzykoterapia w rehabilitacji dzieci niewidomych i słabowidzących - założenia teoretyczne. Cz. 1 /Marlena Kilian, Małgorzata Cichocka // Szkoła Specjalna . - 2011, [nr] 4, s. 245-257.
Tyflomuzykoterapia - ujęcie teoretyczne.

13. Nowe trendy w tyflopedagogice - prace naukowo-badawcze i publikacje /Jadwiga Kuczyńska-Kwapisz // Szkoła Specjalna . - 2004, nr 1, s. 32-36.
Omówiono niektóre zagadnienia, którymi zajmują się tyflopedagodzy, a mianowicie: rehabilitacja wzroku słabo widzących, rehabilitacja osób ze sprzężonymi niepełnosprawnościami, zastosowanie osiągnięć informatyki, rozwijanie orientacji przestrzennej.
14. O przygotowywaniu dziecka niewidomego/niedowidzącego do samodzielności. Cz. 1 /Elżbieta Baro // Wspólne Tematy . - 2010, nr 1, s. 35-39.
Rewalidacja dziecka niewidomego.
15. O przygotowywaniu dziecka niewidomego / niedowidzącego do samodzielności. Cz. 2 /Elżbieta Baro // Wspólne Tematy . - 2010, nr 2, s. 47-52.
Rewalidacja dziecka niewidomego.
16. Organizacja pracy edukacyjnej z uczniem ze sprzężoną niepełnosprawnością /Bogumiła Bobik, Krystyna Moczka // Niepełnosprawność i Rehabilitacja . - 2015, nr 1, s. [134]-149.
Terminologia dotycząca niepełności sprzężonej oraz planowania pracy z uczniem ze sprzężoną niepełnosprawnością.
17. Pierwszy polski system skrótów ortograficznych pisma punktowego /Elżbieta Więckowska // Szkoła Specjalna . - 2009, [nr] 5, s. 370-376.
System Braille'a na ziemiach polskich - rys historyczny. Charakterystyka PSO (Polskie Skróty Ortograficzne). Opis źródeł trzystopniowego systemu skrótów.
18. Poczucie jakości życia u małych dzieci: czy i jak można je oceniać? /Maria Oleś // Czasopismo Psychologiczne . - 2006, nr 1, s. 101-113.
Na jakość życia dzieci wpływają czynniki osobowe (np. zawód rodziców), związane ze zdrowiem (stan zdrowia) i społeczno-środowiskowe (np. typ szkoły). Do oceny jakości życia dzieci 4-12-letnich zastosowano Kwestionariusz Dziecięcej Jakości Życia, który zawierał pytania z zakresu życia rodzinnego, społecznego, obszarów aktywności dziecka (szkoła, wypoczynek), zdrowia. Badania przeprowadzone wśród dzieci przedszkolnych (3,5-7,5 lat) ze wstępną diagnozą zeza i niedowidzenia.
19. Pomoce optyczne i elektroniczne wspomagające skuteczność korzystania ze wzroku uczniów słabowidzących /Małgorzata Walkiewicz-Krutak, Klaudia Chlewińska // Niepełnosprawność i Rehabilitacja . - 2016, nr 2, s. [144]-157.
Analiza wyników badań dotyczących wykorzystywania przez dzieci i młodzież niedowidzącą soczewek, pryzmatów, lup, okularów lupowych, lunet, lornetek, okularów lornetkowych, powiększalników, lup elektronicznych, smartfonów i tabletów.

- 20.** Praktyczne porady dla nauczycieli nie tylko języków obcych pracujących z uczniami niewidzącymi / Agnieszka Świrko // *Języki Obce w Szkole* (czasopismo elektroniczne) . - 2012, nr 2, s. 27-31.
Artykuł ma na celu przybliżenie nauczycielom nie mającym wykształcenia tyflopedagogicznego wizerunku osoby niewidzącej. Wskazówki do prawidłowej współpracy nauczyciela z uczniem niewidzącym lub niedowidzącym.
- 21.** Problematyka edukacji muzycznej osób z niepełnosprawnościami w "Wychowaniu Muzycznym"/Miroslaw Grusiewicz // *Wychowanie Muzyczne* . - 2016, nr 3, s. 68-72.
Wykaz artykułów wraz z krótkim omówieniem dotyczących edukacji muzycznej osób z niepełnosprawnościami zamieszczonych w czasopiśmie "Wychowanie Muzyczne".
- 22.** Przestrzeń w edukacji uczniów z dysfunkcją wzroku /Kornelia Czerwińska // *Szkoła Specjalna* . - 2014, nr 4, s. 262-269.
Adaptacja otoczenia pod kątem specyfiki funkcjonowania ucznia niewidomego i słabowidzącego.
- 23.** Psychospołeczne problemy młodzieży z dysfunkcją narządu wzroku /Małgorzata Bilewicz // *Niepełnosprawność i Rehabilitacja* . - 2015, nr 1, s. [67]-85.
Analiza nasilenia i treści przeżywanych problemów młodzieży niedowidzącej w sferze osobowościowej, rodzinnej, społecznej i zajęciowej.
- 24.** System Braille'a – rewolucja medialna czy inkluzja społeczna osób z niepełnosprawnością /Małgorzata Czerwińska // *Przegląd Biblioteczny* . - 2015, z. 3, s. [365]-381.
Pismo dla niewidomych.
- 25.** Technologie zwiększające dostępność elektronicznych edukacyjnych materiałów matematycznych dla osób z dysfunkcją wzroku /Jolanta Brzostek-Pawłowska, Dariusz Mikułowski, Marek Pilski // *Edukacja Ustawiczna Dorosłych* . - 2016, [nr] 1, s. 115-123.
Prezentacja podjętych badań nad nowymi technologiami opartymi na możliwościach nowego standardu EPUB3 do tworzenia, edycji, udostępniania i wymiany edukacyjnych treści matematycznych w sposób dostępny dla niewidomych użytkowników.
- 26.** Tyflografika /Elżbieta Więckowska // *Szkoła Specjalna* . - 2009, nr 1, s. 53-65.
Tyflografika jako sposób umożliwiający osobom niewidomym odbieranie informacji o pojęciach przestrzennych lub przedmiotach i ich układach. Techniki tworzenia grafiki dla niewidomych.
- 27.** Tyflopedagogika instrumentalna - autorski program nauczania gry na gitarze przy pomocy audiobooków gitarowych /Adam Skrętny // *Wychowanie Muzyczne* . - 2016, nr 3, s. 18-23.
Prezentacja autorskiego programu nauczania gry na gitarze przy pomocy audiobooków. Dla osób całkowicie niewidomych.

- 28.** Uczeń z niepełnosprawnością wzroku podmiotem dydaktyki specjalnej /Kornelia Czerwińska // Niepełnosprawność i Rehabilitacja . - 2016, nr 2, s. [19]-29.
Analiza działań ukierunkowanych na tworzenie optymalnych warunków kształcenia pozwalających na redukcję lub zminimalizowanie negatywnego wpływu dysfunkcji wzroku u uczniów.
- 29.** Wczesne wspomaganie rozwoju komunikacji u dzieci niewidomych i słabowidzących ze złożoną niepełnosprawnością - model programu edukacyjnego. [Cz. 1] / Monika Orkan-Łęcka // Rewalidacja . - 1999, nr 2, s. [8]-26.
Wspomaganie rozwoju małego dziecka, które jest niepełnosprawne wzrokowo.
- 30.** Zajęcia ruchowe dla uczniów z dysfunkcją wzroku : wskazówki metodyczne / Kornelia Czerwińska // Niepełnosprawność i Rehabilitacja . - 2014, nr 3, s. [24]-36.
Następstwa funkcjonalne niepełnosprawności wzroku. Przegląd badań dotyczących sprawności fizycznej uczniów z dysfunkcją wzroku. Zalecenia dotyczące preferowanych form aktywności fizycznej dla tej grupy uczniów.
- 31.** Związek trudności w nauce czytania pisma Braille'a z właściwościami percepcji dotykowej i umiejętnościami fonologicznymi dzieci niewidomych / Anna Wesołowska, Michał J. Gacek // Niepełnosprawność i Rehabilitacja . - 2013, [nr] 4, s. [79]-93.
Omówienie badań dotyczących nauki czytania pisma Braille'a.

Wydawnictwa zwarte

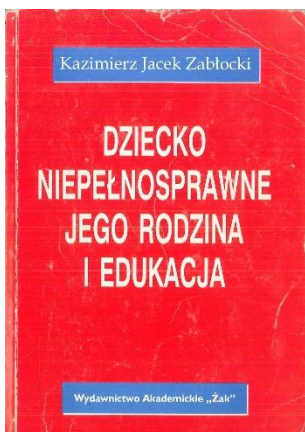
- 1. Dzieci niewidome i słabo widzące /**Jadwiga Kuczyńska-Kwapisz. Warszawa : Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, 2004. -- 23 s. : il. ;15 cm.

Pierwsza część książki napisana została przez autorkę w formie listu uczennicy V klasy poświęconego zagadnieniom występującym w życiu dzieci niewidomych (np. zainteresowania, sposób czytania i pisanie). Następnie autorka krótko przedstawiła ograniczenia i możliwości dzieci niewidomych i słabowidzących, specyficzne problemy czytania i pisanie uzupełnione podstawowymi radami dot. Sposobu postępowania nauczyciela, jeśli w klasie są uczniowie z problemami wzrokowymi.

[Katalog DBP](#)

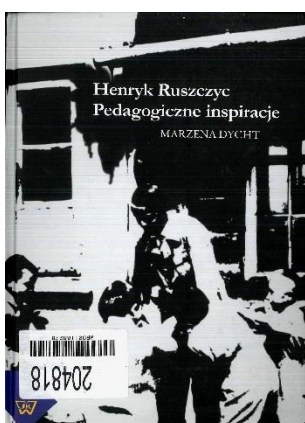
2. **Dziecko niepełnosprawne, jego rodzina i edukacja** /Kazimierz Jacek Zabłocki. Warszawa : Wydaw. Akademickie Żak, 1999. -- 237 s. ;20 cm.

Poradnik nie tylko dla rodziców, który ma za zadanie pomóc im w wychowaniu ich dziecka, które w wyniku swej niepełnosprawności ma utrudnioną możliwość zaistnienia jako pełnowartościowy członek społeczeństwa.

[Katalog DBP](#)

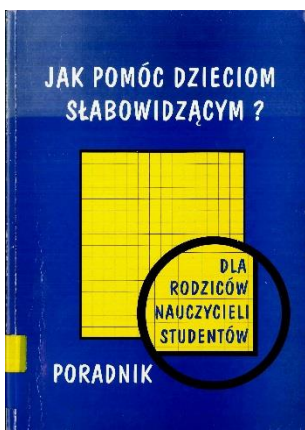
3. **Henryk Ruszczyć :pedagogiczne inspiracje** /Marzena Dycht. Warszawa : Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, 2012. -- 712 s. : il. ;25 cm.

Opracowanie ma na celu pokazanie portretu Henryka Ruszczyca w kontekście poglądów i dokonań wychowawczych J. Korczaka oraz bliskich jego wizji pracy pedagogicznej. Działalność Ruszczyca rozpatrywano na tle określonej, obiektywnej rzeczywistości społecznej.

[Katalog DBP](#)

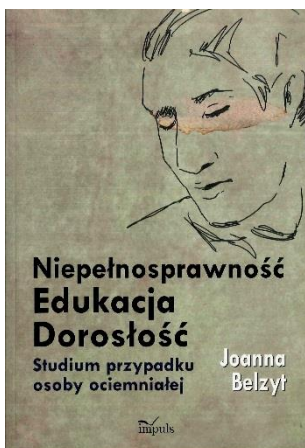
4. **Jak pomóc dzieciom słabowidzącym? : poradnik dla rodziców, nauczycieli i studentów** /red. Władysława Utnik, Anna Lisowska, Ewa Sękowska. Lublin : Wydawnictwo Poli Art Studio, 1996. -- 232 s. : il. ;30 cm.

Praca ma pomóc nauczycielom, rodzicom i uczniom zrozumieć specyficzne problemy funkcjonowania dzieci z wadą wzroku.

[Katalog DBP](#)

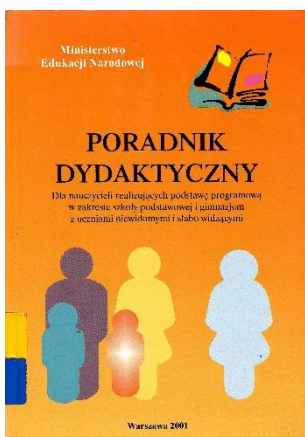
5. **Niepełnosprawność, edukacja, dorosłość :studium przypadku osoby ociemniałej** /Joanna Belzyt. Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2012. -- 179, [2] s. : il. ;24 cm.

Książka z zakresu tyflopedagogiki, ukazuje zmagania człowieka niewidomego z trudnościami w procesie dorastania i edukacji. Wskazuje na niedoskonałości rozwiązań systemowych i instytucjonalnych, które z myślą o osobach niewidomych stworzono.

[Katalog DBP](#)

6. **Poradnik dydaktyczny dla nauczycieli realizujących podstawę programową w zakresie szkoły podstawowej i gimnazjum z uczniami niewidomymi i słabo widzącymi** /pod red. Stanisława Jakubowskiego. Warszawa : Ministerstwo Edukacji Narodowej, 2001. -- 336 s. : il. ;24 cm.

Zawiera wskazówki dla nauczycieli z podziałem na rodzaje zajęć i przedmioty oraz etapy edukacyjne.

[Katalog DBP](#)

7. **Praca z młodzieżą niewidomą i słabowidzącą :metoda pracy sekwencjami na lekcjach plastyki** /Agnieszka Żabińska. Warszawa : Difin, 2011. -- 204 s. : il. (głównie kolor.) ;23 cm.

Publikacja jest efektem pracy na zajęciach plastycznych z osobami niewidomymi i słabowidzącymi z dodatkowymi dysfunkcjami. Autorka omawia między innymi środki dydaktyczne i techniki plastyczne wykorzystywane na lekcjach plastyki; poprzez sekwencje przedstawia czytelnikowi zadania, jakie stawia się przed uczniem w sposób możliwy przez niego do zaakceptowania i wykonania.

[Katalog DBP](#)

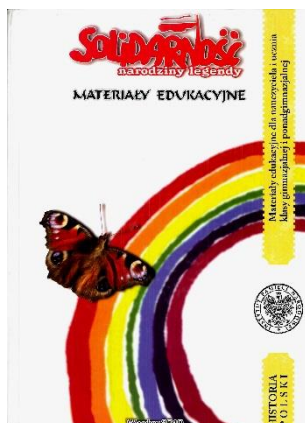
8. **Rodzina w procesie socjalizacji dzieci niewidomych** /Danuta Osik. Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2000. -- 287 s. : wykr. ;24 cm.

Celem pracy jest ukazanie rzeczywistego obrazu rodzinnej socjalizacji dzieci niewidomych.

[Katalog DBP](#)

9. **Solidarność - narodziny legendy :materiały edukacyjne** /scen., wybór i oprac. Iwona Demczyszak ; [współaut. Grzegorz Waligóra] ; Instytut Pamięi Narodowej. Wrocław : IPN, 2010. -- 63 k., [1] k. luz., [1] k. mapy luz. ;31 cm ++ dysk optyczny (CD-ROM).

W skład publikacji wchodzi: tekst merytorycznie wprowadzający w zagadnienie początków "Solidarność", scenariusz lekcji, zadania do pracy indywidualnej, wykaz skrótów, słownik pojęć, biogramy, konturowa mapa Polski z grafiką wypukłą i pismem Braille'a.

[Katalog DBP](#)

10. **Tyflopedagogika** /Renate Walthes ; przekł. Joanna Mink. Gdańsk : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2007. -- 182 s. : il. ;24 cm.

„Pracę R. Walthes uważam za wartościowe uzupełnienie polskiej literatury dotyczącej pracy z osobami niewidomymi lub z innymi zakłóceniami w funkcjonowaniu analizatora wzrokowego. [...] Jest to zatem książka, która może być, zarówno źródłem wiedzy, jak i wyzwaniem do kontroli oraz rozbudowania własnej orientacji metodologicznej, a nawet światopoglądowej”.

Z recenzji prof. Włodzisława Zeidlera

[Katalog DBP](#)

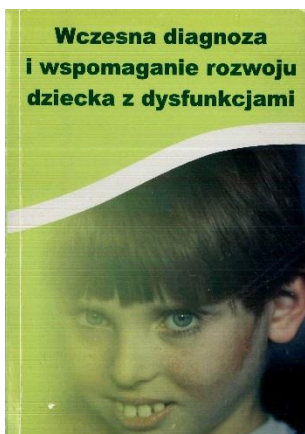
- 11. Uczniowie niewidomi i słabowidzący w szkołach ogólnodostępnych /Zofia Palak.** Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2000. -- 175, [1] s. : wykr. ;24 cm.

Podstawowe informacje nt. kształcenia integracyjnego i przegląd badań dot. integracji dzieci z inwalidztwem wzroku w szkole. Założenia i omówienie wyników badań własnych. Porównano uczniów uczących się w integracji i w segregacji pod względem: przystosowania społ., percepcji siebie, osiągnięć szkolnych. Sprawdzono pozycję socjometryczną w klasie integracyjnej uczniów z dysfunkcją wzroku. Zanalizowano wypowiedzi nauczycieli nt. funkcjonowania uczniów z dysfunkcją wzroku w szkole ogólnodostępnej i specjalnej.

[Katalog DBP](#)

- 12. Wczesna diagnoza i wspomaganie rozwoju dziecka z dysfunkcjami :praca zbiorowa /pod red. Wojciecha Brejnaka i Kazimierza J. Zabłockiego.** Warszawa : Stowarzyszenie Dobra Wola OPP, 2009. -- 208 s. ;21 cm.

W publikacji przedstawiono zagadnienia dotyczące profilaktyki i form pomocy we wspomaganie rozwoju dziecka z dysfunkcjami oraz funkcjonowaniem jego rodziny (pomoc psychologiczno-pedagogiczna, kompetencje specjalistów, wsparcie rodziców, Dziecięca Skala Rozwoju, diagnostyka zaburzeń neurologicznych, profilaktyka trudności w uczeniu się, dziecko niewidome, ojcostwo, rodzice i rodzeństwo dziecka niepełnosprawnego, wczesna profilaktyka krzywdzenia dzieci).

[Katalog DBP](#)

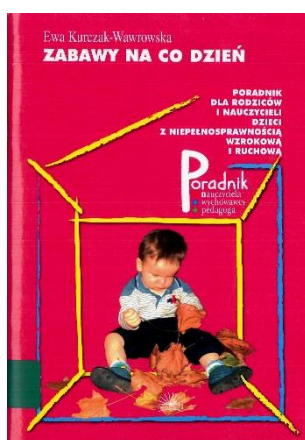
- 13. Wybrane aspekty rozwoju małego dziecka z niepełnosprawnością wzroku /pod red. Kornelii Czerwińskiej.** Warszawa : Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, 2014. -- 232 s. : il. ;24 cm.

Specyfika rozwoju dziecka z dysfunkcją wzroku w wieku 0–6 lat z uwzględnieniem środowiska rodzinnego, rozwoju emocjonalno-społecznego małych dzieci z dysfunkcją wzroku, rozwoju komunikacji językowej u dzieci niewidomych i słabowidzących, rozwoju motorycznego dzieci niewidomych, orientacji w przestrzeni, specyfiki rozwoju funkcji poznawczych małych dzieci z problemami wzrokowymi oraz schorzeń układu wzrokowego małych dzieci słabowidzących.

[Katalog DBP](#)

14. **Zabawy na co dzień : poradnik dla rodziców i nauczycieli dzieci z niepełnosprawnością wzrokową i ruchową** / Ewa Kurczak-Wawrowska. Warszawa : Fraszka Edukacyjna, 2007. -- 56 s. : il. ; 24 cm.

Praca podaje gotowe przykłady zabaw i pomocy do nich dla dzieci niepełnosprawnych ruchowo i wzrokowo. Autorka przedstawia pomysły na atrakcyjną dla dziecka w wieku niemowlęcym i przedszkolnym realizację tych zabaw. Każdy z opisów pomocy edukacyjnych zawiera: cel, materiały wykorzystane, przebieg aktywności.

[Katalog DBP](#)

Rozdziały z wydawnictw zwartych

1. **Adaptacja przestrzeni oraz pomocy dydaktycznych do potrzeb dzieci słabowidzących i niewidomych** / Agnieszka Sokołowska-Kasperniuk. W: Edukacja i rehabilitacja dzieci z niepełnosprawnością / pod redakcją Marty Wójcik i Beaty Antoszewskiej. Olsztyn : Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, cop. 2015, s. 183-199.
2. Elementy pedagogiki specjalnej / Renata Szczepanik. Łódź : Wydawnictwo Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej, 2007. **Pedagogika specjalna szczegółowa : podstawy tyflopedagogiki**, s. 79-112.
3. **Informatyczny wymiar tyflopedagogiki, czyli o syntezytorach mowy w społeczeństwie informacyjnym** / Łukasz Tomczyk. W: Współczesne dylematy pedagogiczne : media w społeczeństwie informacyjnym : sekty i nowe ruchy religijne / pod red. Ilony Fajfer-Kruczek, Łukasza Tomczyka ; Koło Naukowe Pedagogów, Uniwersytet Śląski. Cieszyn : Koło Naukowe Pedagogów, 2009, s. 49-58.

4. Jak organizować edukację uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnym? : przewodnik. Warszawa : Fundacja Fundusz Współpracy : na zlec. Ministerstwa Edukacji Narodowej. Departament Funduszy Strukturalnych, 2010. **Charakterystyka dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wskazówki do pracy dla nauczycieli**, s. 16-28.
5. **Kompetencje uczniów z uszkodzonym wzrokiem kończących szkołę podstawową** / Izabella Kucharczyk. W: Miejsce innego we współczesnych naukach o wychowaniu :w poszukiwaniu pozytywów / pod red. Iwony Chrzanowskiej, Beaty Jachimczak, Katarzyny Pawelczak. Poznań : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, 2013, s. 285-302.
6. **Książka w procesie enkulturacji dziecka niewidomego w młodszym wieku szkolnym** / Emilia Śmiechowska. W: Człowiek w pedagogice pracy / red. nauk. Barbara Baraniak. Warszawa : Difin, 2012, s. 115-131.
7. **Model pracy z uczniem niewidomym lub słabo widzącym** / Ryszarda Dziubińska. W: Podniesienie efektywności kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi : materiały szkoleniowe. Cz. 2. Warszawa : Ministerstwo Edukacji Narodowej, 2010, s. 79-96.
8. **Model pracy z uczniem niewidomym lub słabo widzącym** / Ryszarda Dziubińska. W: Podniesienie efektywności kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi : materiały szkoleniowe. Cz. 1. Warszawa : Ministerstwo Edukacji Narodowej, 2010, s. 128-145.
9. Nauczyciel języków obcych i jego niepełnosprawni uczniowie (z zaburzeniami i dysfunkcjami) / Elżbieta Zawadzka-Bartnik. Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2010. **Uczniowie niedowidzący (słabo widzący) i niewidomi**, s. 173-188.
10. Niepełnosprawni w świecie muzyki / Ewelina Jutrzyzna. Warszawa : Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, 2007. **Wielowymiarowy charakter działań muzycznych: egzemplifikacje dla praktyki pedagogiki specjalnej**, s. 83-110.
11. **Nowoczesne formy dostępu osób niewidzących do słowa pisanego** / Małgorzata Czerwińska. W : Biblioterapia : z zagadnień pomocy niepełnosprawnym użytkownikom książki / pod red. Małgorzaty Fedorowicz i Tomasa Kruszewskiego. Toruń : Wydaw. Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2005, s. 103-126.

12. ***Percepcja literatury przez dziecko a praca z tekstem poetyckim w grupie dzieci niewidomych*** / Aleksandra Mach, Alicja Ungeheuer-Gołąb. W: Szkoła i jej wychowankowie : między tradycją a wyzwaniem edukacji przyszłości / pod red. Marii Chodkowskiej, Marty Uberman. Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2010, s. 345-355.
13. ***Podręczniki dla niewidomych i słabo widzących dzieci oraz młodzieży - problem edukacyjny*** / Jan Piotr Śmieciński. W: Komputer w pedagogice specjalnej / pod red. Bronisława Siemienieckiego. Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, cop. 2005, s. 85-90.
14. ***W rodzinie niewidomego dziecka*** / Ewa Wawrowska. W: Rodzina z dzieckiem niepełnosprawnym : możliwości i ograniczenia rozwoju / red. nauk. Hanna Liberska. Warszawa : Difin, 2011, s. 119-128.
15. ***Zagrożenia wzroku człowieka we współczesnym świecie*** / Marzena Dycht. W: Człowiek w pedagogice pracy / red. nauk. Barbara Baraniak. Warszawa : Difin, 2012, s. 293-310.

